

Koolitus „Tehisaru arenguprogramm põllumajandustootjale“

Õppekava üldiseloostus

Õppekava nimetus	Tehisaru arenguprogramm põllumajandustootjale
Õppekavarühm	Põllunduse ja loomakasvatuse õppekavarühm Toiduainete töötlemise õppekavarühm
Õppekava koostamise alus	Taimakasvatustootja tase 5 A.2.5 Juhtimine ja majandamine B.3.5 Juhtimine ja majandamine, Loomakasvatustootja tase 5 A.2.5 Juhtimine ja majandamine B.3.4. Juhtimine ja majandamine Konsulent tase 6 A.3.2 Andmete ja teabe kogumine ning analüüsimine
Õppe maht	Õppe maht 38 akadeemilist tundi, sh: - 28 akad/h 5 kontaktpäeval (kokku 5pv, sh 4x6akad/h + 1x4akad/h), - 5 akad/h veebikohtumistel koolitusmoodulite vahel (osalemine vabatahtlik), - 1 akad/h 1:1 juurutamissoostamist, - 4 akad/h iseseisvad kodutööd TI rakenduse loomiseks.
Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused	Täienduskoolituse sihtgrupiks on põllumajandus- ja toidutootjad ning nõustajad, kes on kasutanud lihtsamaid tehisintellekti lahendusi ja soovivad asuda juurutama oma ettevõttes personaalsemaid ning keerukamaid tehisintellekti lahendusi.
Õppe eesmärk	Programmi eesmärk on anda praktilised oskused erinevate TI tööriistade kasutamiseks ning toetada nende juurutamist igapäevases töös.

Õpiväljundid:

Osaleja: <ul style="list-style-type: none">
• Teab kuidas leida tehisarutööriistadele sektorispetsiifilist kasutust ja luua väärtust;
• Oskab kaardistada põllumajandus- ja toidutootmise ettevõttes tehisaru kõrge mõjuga kasutusjuhtusid, valida neist prioriteetseid ning sõnastada mõõdetava eesmärgina;
• Teab kuidas tehisaru abil töödelda andmed, üles ehitada töövood ja integratsiooniloogikat;
• Oskab valitud kasutusjuhu puhul analüüsida andmeallikaid, ligipääse, valida sobivat arhitektuuri ning üles seada lihtsa ja toimiva teadmistaasi/andmepõhise lahenduse;
• Teab promptimine ja töökindluse suurendamise võimalusi;
• Oskab koostada ja hallata rollipõhiseid ja piirangutega prompt-malle ja rakendada töökindluse tõstmise võtteid;
• Oskab hinnata ja vähendada hallutsinatsiooni riski valitud protsessis;
• Teab tehisaru riskide haldamise ja turvalisuse suurendamise põhimõtteid;
• Oskab ettevõtte vaates tuvastada tehisaru kasutamise riske ja rakendada maandamisemeetmeid;
• Oskab oma lahendusele koostada kasutuspoliitikat ja juhendit ning luua ligipääsetavuse turvalisuse;

- Teab kuidas disainida personaalset tehisarut lahendust;
- Oskab disainida, ehitada ja töös demonstreerida personaalse tehisarut tööriista, mis lahendab reaalse tööülesande põllumajandus- või toidutootmise kontekstis, kasutab vähemalt üht ettevõtte andmeallikat, sisaldab vähemalt 10 testjuhtu;
- Oskab oma lahendusele koostada kasutusjuhendi ja juurutusplaani.

Õppe sisu

Koolitus koosneb 5 moodulist:

Moodul 1. TI baasoskused edasijõudnutele

Teoreetiline raamistik (ca 1,5 ak/h)

- Generatiivse TI toimimisloogika – miks mudelid käituvad nii nagu käituvad ja mida tähendab hallutsinatsioon tehniliselt
- TI tööriistade ülevaade 2026 seisuga: ChatGPT, Claude, Gemini, Copilot, Perplexity – millal mida kasutada
- Andmekaitse ja turvaline kasutamine põllumajandus- ja toidutootmise kontekstis: mis läheb pilve ja mis ei tohi minna, kuidas küberturvet TI-maailmaga seotud on
- Usaldusväärne TI ehk vastutus, eetika, *AI Act* ja selle praktiline mõju sektori ettevõtetele

Praktiline töö (ca 4,5 ak/h)

- Promptimise anatoomia edasijõudnutele: rollipõhised promptid, zero-shot vs few-shot vs chain-of-thought, promptide parendamise tehnikad
- Töö dokumentidega ehk faktipõhisus: lepingud, tööjuhendid, protseduurid, HACCP materjalid (NotebookLM)
- Kvaliteedikontroll ja töökindlus: self-check tehnikad, vastuse struktuuri fikseerimine, piirmäärade seadmine

Kodutöö moodulite vahel

Osaleja kaardistab oma ettevõtte 3–5 protsessi, kus AI võiks aidata, ja toob järgmisesse moodulisse kaasa ühe reaalse dokumendi, millega töötame edasi andmeanalüüsi osas

Moodul 2. Analüütika ja andmetöö

Teoreetiline raamistik (ca 1,5 ak/h)

- Generatiivse TI võimekused andmetöötlemises – mida saab teha ja kus on piirid (ka pluginate võimekus MS Excelis)
- Andmeanalüüsi tüübid: kirjeldav, uuriv ja ennustav analüüs TI abil
- Andmete ettevalmistamine TI jaoks: puhastamine, struktureerimine, formaadid
- Põllumajandus- ja toidutootmise tüüpilised andmeallikad ja ligipääs

Praktiline töö (ca 4,5 ak/h)

- Müügi- ja tootmisandmete analüüs: võimalike trendide tuvastamine, kõrvalekalded, kokkuvõtted juhtkonnale
- Turundusanalüütika: milliseid järeldusi teha (kliendisegmendid, kampaaniate tulemuslikkus, turu-uuringud TI abil)
- Andmete puhastamine ja restruktureerimine – kuidas TI abistab vigaste või ebatäielike andmete töötlemisel
- Otsustusabi loomine: kas ja kuidas panna TI andmeid tõlgendama ja soovitusi andma konkreetse kasutusjuhu jaoks

Kodutöö moodulite vahel

Osaleja toob III moodulisse kaasa ühe konkreetse protsessi, mille jaoks soovib luua TI -põhise lahenduse – see saab mini-projekti aluseks

Moodul 3. TI assistentide toimimise loogika

Teoreetiline raamistik (ca 1,5 ak/h)

- Chattimine vestlusrobotiga vs TI assistent – mis vahe on ja miks see oluline on: mälu, kontekst, süsteemijuhised, andmete juurdepääs
- Süsteemijuhised TI assistentide ehitamiseks: toimimispõhimõtted, rollid, piirangud, käitumisjuhised, tarkvarad
- Teadmistebaas (RAG) – mis see on, kuidas töötab ja kuidas seadistada erinevates rakendustes: ChatGPT (Custom GPT), Claude Projects, Cassidy; connectorite kasutamine
- Arhitektuurivalikud: chat + promptid vs assistent + teadmistebaas vs töövoog (MS Copilot, Make, n8n vms)
- Töökindluse tõstmise võtted: testimine, kohandamine, juhendamine

Praktiline töö (ca 4,5 ak/h)

- Arhitektuurivaliku harjutus – osaleja analüüsib oma kasutusjuhtu ja põhjendab sobiva lahenduse süsteemiarhitektuuri
- Koos tehtud TI assistendid: näited ja demod erinevate platvormide peal
- Süsteempromptide koostamine oma TI assistendi loomiseks
- Teadmistebaasi seadistamine oma ettevõtte dokumentide põhjal (nt tööjuhendid, HACCP, protseduurid)
- Mini-projekti disain: osaleja sõnastab lahenduse eesmärgi, andmeallikad ja edukriteeriumid – sisend, väljund, teadmusbasis
- Minimaalse governance'i raamistiku seadmine: rollid ja ligipääsuõigused, versioonihaldus, muutmispäevik, kasutajate juhendamine

Kodutöö moodulite vahel

Osaleja alustab mini-projekti ettevalmistamist: mõtleb läbi töövoog ja protsessi, seadistab assistendi põhistruktuuri ning toob 4. moodulisse kaasa prototüübi

Moodul 4. TI assistentide loomise töötuba (grupp jagatakse pooleks, ~10 osalejat)

Teoreetiline raamistik (ca 1 ak/h)

- Mini-projekti nõuded ja hindamiskriteeriumid – mida oodatakse lõpetamispäeval ja milline on ajaraam
- Testimise metoodika: kuidas koostada 10 testjuhtu, mis katavad nii tavalised kui äärejuhtumid
- Juurutusplaani loogika – kuidas liikuda prototüübist päris kasutusse 2 kuu jooksul
- Levinud vead assistentide ehitamisel ja kuidas neid vältida

Praktiline töö (ca 3 ak/h)

- Iga osaleja ehitab ja täiustab oma TI assistendi prototüüpi – koolitaja juhendab individuaalselt
- Teadmistebaasi täiendamine ja testimine oma ettevõtte pärisandmetega
- 10 testjuhu koostamine ja läbiviimine, tulemuste vastu juhiste kohandamine ja reflekteerimine
- Vastastikune tagasiside: osalejad esitlevad oma lahendust paarilisele ja saavad sisendi parendamiseks
- Juurutusplaani esimene mustand; kasutuspoliitika koostamine: milliseid andmeid tohib sisestada, kes vastutab, logimine ja inimkontroll

Kodutöö moodulite vahel

Osaleja viimistleb oma TI assistendi prototüübi lõpetamise päevaks, täiendab assistenti ja valmistab ette 5-minutilise esitluse

Moodul 5. TI juurutamine ja tulevikutrendid

TI juurutamine ja tulevikutrendid (ca 1 ak/h)

- Levinud takistused TI juurutamisel ettevõttes ja kuidas neid ületada
- TI trendid põllumajandus- ja toidutootmise sektoris lähima 1–2 aasta vaates
- Järgmised sammud pärast programmi – kuidas hoida arenguhoogu üleval

TI assistentide esitlused (ca 2,5 ak/h)

- Iga osaleja esitleb oma mini-projekti 5 minutit – lahendus, andmeallikad, testtulemused, juurutusplaani

<ul style="list-style-type: none"> • Koolitaja ja grupi tagasiside igale esitlusele <p>AKIS – põllumajanduse teadmus- ja innovatsioonisüsteem (ca 1 ak/h)</p> <ul style="list-style-type: none"> • METKi innovatsiooniteenistuse sisend: kuidas programmi järgselt jätkata toetuste, nõustamise ja võrgustiku kaudu <p>Külalisesineja (ca 1 ak/h)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspiratsiooniettekanne TI rakendamisest põllumajandus- või toidutootmise ettevõttes <p>Tagasisidestamine ja lõpetamine (ca 0,5 ak/h)</p> <p>Kokkuvõtete tegemine, osalejate tagasiside hankimine ja jagamine, lõpetamine</p> <p>Veebikohtumised</p> <p>Programm sisaldab 5 veebikoosolekut kontaktpäevade vahel (ca 1 akadeemiline tund/kohtumine). Veebikohtumistel osalemine on vabatahtlik ning need on suunatud praktiliste oskuste sügavamale omandamisele ja mini-projekti arendamisele. Kohtumistel pakub koolitaja vastuseid osalejate küsimustele, nõustamist, tuge TI assistendi ehitamisel ja võimalust tutvuda järgmiste teemadega: kõnesüntees, pilditöötlus, ettekannete koostamine, vaibkoodimine, arhitektuuri probleemide lahendamine, testimine ja parendus, juurutusplaani koostamine.</p>
--

Koolitajad	Koolitaja kvalifikatsiooni kirjeldusele vastavad koolitajad.
Koolitajate kvalifikatsiooni kirjeldus	Omab vastavaid teadmisi ja/või on teemad seotud tema põhitööga ja/või omab praktilist töökogemust antud valdkonnas.
Koolituse korraldaja	Maaelu Teadmuskeskus (majandustegevusteate nr 254522)

Õppetöö korraldus ja õpingute alustamine

Üldpõhimõtted	Õppetöö toimub vähemalt 10 osavõtja suuruse grupi täitumisel
Õppekeel	Eesti keel
Õppemeetod	Loeng, esitlus, vestlus, praktiline töö, individuaalne töö, arutelu, tööde kaitsmine.
Õppekeskkond	Eelistatult toimub koolitus kontaktselt, auditooriumis. Õppetöö toimub koolituse läbiviimiseks sobivates õpperuumides, mis on varustatud vajaliku õppetehnikaga ja vastavad tervisekaitse- ja ohutusnõuetele.
Õpingute alustamine	Õpinguid saavad alustada koolituse sihtgruppi kuuluvad isikud. Õppegrupid komplekteerib koolituse korraldaja. Õpingute alustamise eelduseks on õppegrupi täitumine.

Õpingute lõpetamine ja hindamine

Hindamine	Mitteeristav hindamine. Õppe edukaks läbimiseks peab osaleja esitama iseseisva(d) töö(d) ning selle (need) ka kaitsma.
Väljastav dokument	Koolituse läbinutele väljastab Maaelu Teadmuskeskus tõendi.